

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben káskos kordva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
szombat utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség káriratok visszaküldésénél
vagy megőrzésére nem vállalunk.

Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalban intézendők.

Egyes szám ára 6 kor.

NAGYVÁRAD, nov. 14.

A szeretet válasza.

A kolozsvári goromba kirohanásra ugyancsak Kolozsvárt hangzott el a válasz, a tegnapi státusgyűlésen. Méltó válasz Majláth püspök egyenes lelkéhez és szeretetteljes lényéhez. A gorombaságot szeretettel keféli le magáról. Nem támadja Bánffy, még csak nevét sem említi, nem támadja a protestánsokat, kiknek szuperintendenseiről tisztelettel emlékszik meg, a protestánsokat pedig testvéri szeretettel felszólítja, hogy egyesüljenek velünk a kereszténység igazainak védelmében s a magyar hazának önzetlen szolgálatában.

Ilyen a szeretet válasza még a durvaságokra is.

Nagy határu beszédének legérdekesebb része az, a melyekben a protestánsok tértitgéseiről szól. Tudva levő dolog, hogy a protestánsok évek óta vádolják Majláth püspököt, hogy anyagi előnyökkel tértitgeli az ő hiveiket. Majláth püspök férfias nyíltsággal válaszol a vádra. A férfiak és papnak legnagyobb kincsére, becsületére mondja, hogy anyagi előnyökkel vagy azok ígérgetésével soha senkit nem tértített ki hitéből. Álljon elő nyíltan, a ki ilyent állít felőle és bizonyítsa be!

Ez szól Bánffynak is, meg a többi alattomos vádaskodónak is. Elhangzott ünnepélyesen a főpásztor ajkáról a nyílt felszólítás: álljon elő, a ki ilyet tud felőle és bizonyítson. A ki pedig nem tud — az hallgasson és ne merje rágalmazni a köztisztelőben álló érdemes főpásztort!

Ennek kapcsán aztán elmondja Majláth püspök azt is, hogy igenis nagyon gyakran keresik fel levélben is, személyesen is, a kik pénzért s más anyagi előnyökért készek elhagyni Kálvin hitét, ezt mint a demoralizáció szomorú jelét mélyen sajnálja és nem állt szóba az ilyenekkel, — de hogy ilyenek akadnak s olyan nagy számban akadnak a protestánsok közt, — arról már nem tehet Erdély püspöke, ez már a magyarországi protestantizmusnak régi baja, a melyen segíteni mások vannak hivatva.

Majláth püspök beszédét pompásan egészítette ki Ugron Gábornak erőteljes felszólalása, melyben rámutatott a protestánsoknak a politikai és egyházi téren elkövetett ismert hibáira s azok természetesen, de szomorú következményeire s erélyesen tiltakozik az ellen, hogy ezek miatt a katolikusokat okolja valaki. Végül óva inti és figyelmezteti a protestánsokat, hogy ne vegyenek részt ama küzdelemben, melyben ők csak fegyverhordozók, de nem értelmi szerzők. És ha Krisztusban testvéreink, ne bontsák meg ők a kereszténység nagy egységét, sora-

kozoznak a keresztények mellé, nem azért, hogy bárkit elnyomjanak, hanem azért, hogy a kereszténység e területet, ez országot, ez államot, mint már ezer éve fönnállott, jövőre is meg tudja tartani. Az a fájdalmas, hogy szellemi, politikai és vallási küzdelmekben azok, a kik minket vádolnak, nem a keresztények csoportjában, hanem majdnem mindig azoknak tervei, intencziói, céljai szerint járnak el, kiknek a kereszténységhez semmi közük sincsen, mert Krisztust nem ismerik, Krisztust megtagadják. Azután megköszöni a püspök fölvilágosításait, melyeket a rágalmak lerombolására adott. Mi tudjuk a nélkül is, hogy azok nem igazak; de midőn istenfő ajkáról, melyek valótlanúságot nem mondanak és nem hazudnak, hallja az egész ország, tudja, hogy kinek kell hinni és hinni fog.

* * *

Majláth püspök beszédét egész terjedelmében közöljük a következőkben:

Dicséretessék az Ur Jézus Krisztus! Mélyen tisztelt státusgyűlés! Krisztusban szeretett papjaim és hiveim! A mi összejöveteleinkben, gyűléseinkben rendszeren csak saját ügyeinkkel szaktunk foglalkozni, saját beléletünkkel és arról tanácskozunk, miképp lehessen a katolikus életet önmagunkban, körülöttünk, intézményeinkben, iskoláinkban minél virágzóbbá tenni (Igaz! Ugy van!) önmagunknak és e hazának javára. (Eljenzés.) En püspökségemnek immár hatodik évében vagyok (Leikes éljenzés) és soha sem emlékszem, hogy valaha akár a nyilvános gyűléseken, akár a szószékéről, akár magánbeszélgetésekben az én honfitársaimnak, polgártársaimnak lelkiismereti szabadságát, belső meggyőződését valamivel is sértettem, sőt még érintettem volna is. (Ugy van!) e tekintetben teljesen nyugodt és tiszta vagyok a jó Isten előtt. (Eljen!) Annaira tisztelem a lelkiismereti szabadságot, annyira tisztelem mások tiszta és őszinte meggyőződését, hogy nem tudnám azt lelkemre venni, hogy abban háborgassam, hogy abban nyugtalanítsam, hogy attól eltántorítsam. (Zajos éljenzés.) És ha a mai napon mégis foglalkozom azokkal, a kik anyaszentegyházunknak szoros kötelékébe nem tartoznak, ezt csakis azért teszem, mert a magam részéről minden félreértést szeretnék elhárítani és kiegyenlíteni, magam részéről semmiféle akadályt nem akarom látni a békés együttélésnek és együttműködésnek. (Élénk helyeslés.)

Azt veletlén szememre, hogy a Kárpát-Egyesületnek zászlaját nem akartam közösen fölszentelni. Kijelentem, hogy ez egyáltalán nem azért történt, mintha az ott közreműködőknek személye iránt nem viseltetném a legőszintébb, a legigazabb tisztelettel és becsüléssel, de ez azért történt, mivel egyháznaknak világos törvényei és rendelkezései vannak, a melyek szigorú büntetés alatt tiltják az egyház szolgájának, hogy ilyen közös egyházi funkciót végezzon. (Ugy van!) Már pedig mélyen tisztelt státusgyűlés, én minden áldozatra kész vagyok, és ha kell, le is mondom, de anyaszentegyházam iránt hűtlen soha sem leszek. (Zajos éljenzés.)

A mi az erdélyi püspöki címet illeti, egészen őszintén megvallom a mélyen tisztelt

státusgyűlés előtt, hogy ha én legtávolabbról is sejtettem volna és gondoltam volna, hogy a helyes címzésnek kérdése olyan féltékenységet, olyan háboruságot okoz protestáns testvéreimnél, én azt a miniszteri rendeletet semmi esetre sem provokáltam volna, annál kevésbbé, mert miniszteri rendelet nélkül is az vagyok, az voltam és az leszek (Eljenzés), a Jézus Krisztusnak helytartója és az apostoli király együttes megegyezése kinevezett és tett — Isten kegyelméből erdélyi püspök. (Lelkes éljenzés.)

Egy vád ellen is kell, nem mondom, védekezni, hanem mégis, ezt is szeretném tisztázni. Azt mondják, hogy én téritek és azt mondják, hogy én téritek oly eszközökkel, melyek nem tisztességesek, hogy én ígérek, hogy én vesztegetek, hogy pénzt adok, mindenféle állításokkal kezegettem azokat, kik más valácson vannak, hogy hozzánk átjöjjenek. Milyen tisztelt státusgyűlés, én becfelettemre mondom, hogy ezt soha nem tettem, (Zajos éljenzés) egyetlen egyszer sem tettem. És lépjen elő az, aki rám ilyent mond és bizonyítsa be, hogy annak, a ki előttem föltárta szándékát, hogy a katolikus egyházba akar visszatérni, én ezért valaha valamit ígértem volna, hogy én bár kilátásba helyeztem volna valamit, csak protekciót is, mégis azt nem mondom, napnap után előfordulnak esetek és sokszor elszomrodok, midőn olvasom más felekezetiük leveleit arról, hogy följánlják meggyőződésüket egy pár forintért; nem tehetem, hogy mély sajnálkozással ki ne jelentsem e demoralizáció fölött, midőn valaki áruba bocsátja legszentebb meggyőződését. Hogy e levelekkel mit tettem, azt fölszílegesen mondani. Elégettem és válasza se méltattam. (Zajos éljenzés.) És ha azzal az alternatívával jön: »Katholikussá leszek.« Édes fiam, föltételt nem fogadok el, ha valaki meggyőződéséből az akar tenni, legyen az föltétlenül, különben maradjon ott, ahol van. Ha valaki másképp tudja ezt, lépjen elő és bizonyítsa be. (Eljenzés.)

Még csak egyet, mélyen tisztelt státusgyűlés. Ha még úgy állna is a dolog, hogy én téritek — és talán mulasztásnak is tekinthető, ha nem téritek — kijelentem, hogy a mióta püspök vagyok, nem emlékszem arra, hogy szándékosan tértittem volna valakit a katolikus hitre. Senkit rá nem beszéltem, se a halálos ágyon, se nyomorúságában és ha meglatogattam is protestáns testvéreimet, ha vigasztaltam, segitettem is őket, a midőn ők azt kívánták, de soha nem beszéltem rá, hogy katolikusokká legyenek. Hivatkozhatnak példákra és előléphetnének azok, kik segítségben részesültek részemről, most is protestánsok azok és soha sem lettek katolikusokká. (Eljenzés.)

Hogy visszatérjek előbbi gondolatomra, ha megállna is, hogy én téritek a katolicizmusra honfitársaimat, nem tisztességtelen eszközökkel, hanem a szó, a szeretet fegyverével, — hát ebben sem látnék nagy veszedelmet. (Ugy van!) Hogy a katolicizmus édes hazánk fönnállását veszélyeztetné, az oly állítás, a mely czáfotatra nem szorul. (Ugy van!) Mintha a történelem lapjai nem azt kiáltanák felénk hangosan, hogy ez a magyar nemzet addig volt hatalmasabb kifelé, boldogabb és erősebb befelé, a mig az immár öt századon át megújuló belső testvérharc annak erejét meg nem oszította, belső békéjét föl nem dulta. (Ugy van!) Igenis, mélyen tisztelt státusgyűlés, fenyegeti veszély ezt a hazát, mindenkit, mindnyájunkat, protestánsokat egy, mint katolikusokat. És miben áll ez a veszedelem? Az én meggyőződésem és fölfogásom szerint abban, hogy eltávolodtunk a Krisztus tanításától és hitétől, nem él

már a Krisztus szeretete a mi szíveinkben, Krisztus evangéliumát már csak ajkainkon hordozzuk és Krisztus kegyelme nem képes érvényesülni a tulhajtott élvezetvágy és nagyzás által elerőltenedett tagjainkban. (Igaz! Ugy van!) Ez a veszedelem, melynek elhárítására kezdet kell fognunk mindnyájunknak, kik Krisztus tanítványainak, követőinek, keresztényeknek valljuk magunkat. (Élénk éljenzés.) A hitközömbösség és hidegség ellen kell küzdeni mindnyájunknak, tisztelve egymás meggyőződését, személyét, nem gyanúsítván egymás intencióit, hanem szeretettel és áldozatkészséggel közösen munkálkodva ennek az édes hazának fölvirágoztatásán. (Zajos éljenzés.) A státusgyűlést és exzellenziáját, világi elnöktársam nevében is megnyitottam nyilvánítom. (Szűnni nem akaró telkes éljenzés és taps.)

Katholikus egyetem Erdélyben.

Az erdélyi r. kath. státusgyűlésen a kath. egyetem ügye is megbeszélés tárgya volt s valószínűleg ezzel is közelebb jött a dolog a megvalósuláshoz.

Fogarassy Mihály volt erdélyi püspök nagy alapítványáról jelentést tett a bizottság s ennek kapcsán tértek rá a kath. egyetem ügyére.

Ugron Gábor rámutat, hogy felekezeten kívüli főiskoláink már vannak. Egy római katolikus egyetem létesítését szükségesnek tartja és pedig Gyulafehérvárott. A kath. tanulmányi alaptól fentartott egyetemek felekezeten kívüliek; a 10 millió katolikusnak szüksége van kath. egyetemre, hogy a magasabb műveltséget katolikus szellemben sajátítsák el. Az egyháznak ereje úgy van a maga fenségében biztosítva, ha katolikus szellemi engi át. E célra itt van a Fogarassy-alap. Isten ujjmutatásának tartja azt, hogy ez alap ily tekintélyes összegre (több mint 800.000 forint) rugott. Ebből hatalmasat lehet alkotni. Ez összeg magában véve kevés. De a gazdag főpapok, káptalanok fejéhez és szívéhez szóljon a püspök, mert akkor a zsebük is megnyílik. Vannak a káptalanokban olyan alapok, a mik a katolikus egyetem céljaira megnyerhetők. A ki hamarabb kezd, hamarabb győz. Igyekezni és kezdeni kell. Erővel és elhatározással. Az érzés általános. Fel kell keljen az az elhatározás, hogy ha a budapesti egyetemet elvesztettük, nyerjük meg a másikat. Tizenkét tagu küldöttséget ajánl a püspök el-

nöklete alatt. Ekkor Gyulafehérvárból rövid idő alatt magyar és katolikus egyetemi város lesz.

Gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök igaz örömmel fogadta Ugron Gábor felszólalását. Az előterjesztett javaslatot helyeselte s javaslatára az ajánlott bizottságot megalakították.

Megbüntetett választókerület.

Erdekes határozatot hozott tegnap a képviselőház: *felfüggesztette a csongrádi választókerület képviselőküldési jogát az egész mostani országgyűlési ciklusra.*

Vagyis büntetéssel sújtott egy egész választókerületet.

A kerületben igen nagy mérvű volt az etetés-ítatás, megérdemli a büntetést, de mégis szerencsétlen intézkedés, a melyet kár volt a törvénybe felvenni s ha már ott van, még nagyobb kár alkalmazni.

A képviselőháznak teljesnek kell lennie, vagyis képviselve kell ott lennie az egész Magyarország, mert különben nem Magyarország képviselője s nem hozhat törvényt Magyarországra nézve. E mellett az elv mellett szólt fel Deák Ferenc az 1861-iki csónak parlamentben, melyben Erdély s a horvát-szlavón megyék nem voltak képviselve. Nagyon csodálkoznék az »őreg ur«, ha felébredve tapasztalná, hogy most meg maga a képviselőház fosztja meg magát attól a büszke öntudattól, hogy ő az egész országnak képviselője.

Az ügy részleteit az országgyűlési rovatban találja az olvasó, itt csak azt jegyezzük meg, hogy a csongrádi választókerület a múlt évi választáskor dr. Baross János agrárius képviselőt küldte a parlamentbe, akinek mandátumát azonban megsemmisítette a Kuria.

ORSZÁGGYŰLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 14.

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása után néhány elnöki bejelentés és a beérkezett irományok előterjesztése következett. Napirend előtt

Szell Kálmán miniszterelnök beértesíti az *udvartartási* költségeknek újból való megállapításáról szóló törvényjavaslatot. Kéri, hogy a pénzügyi bizottsághoz utasítsák. (Zaj a szélsőbalon.)

A civillista.

Barabás Béla: Egy törvényjavaslattal állunk szemben, amely annyira fontos kérdés, hogy az osztályokhoz való utasítását kéri. (Zajos helyeslés a szélsőbalon. Ellentmondások a jobboldalon.)

Szell Kálmán miniszterelnök: Elismeri, hogy ez fontos dolog. De ennél a törvényjavaslatnál hagyják meg a régi uszást, hogy a pénzügyi bizottsághoz utasítsák. (Helyeslés a jobboldalon.)

Kéri, hogy a pénzügyi bizottsághoz utasítsák. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Beöthy: Nem ért egyet a miniszterelnökkel. Ez egy kivételes javaslat. Csatlakozik Barabás indítványához. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Apponyi elnök: Nem illetékes arra, hogy véleményt mondjon az elnöki helyről, ezért szigorúan a Házzsabályokhoz akar ragaszkodni. Az osztályok után is foglalkozhatunk vele, ha a pénzügyi bizottság jelentését beadja és ebből semmi praesudicium nem származhatik.

Rátkey: A házzsabályokhoz kíván szólni. Ellenkezőleg magyarázza a házzsabályokat, mint az elnök. A magyar parlamentben régen mindent az osztályokhoz utasítottak, hogy azok a képviselők is hozzászólhassanak, akik nem tagjai a bizottságnak. Tiltakozik a törvényjavaslat tárgyalása ellen. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Csatlakozik a Barabás indítványához. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Elnök: Miután a házzsabályok egyik esetet sem zárják ki, a kérdést szavazat alá bocsájja. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Bartha Odön a házzsabályokhoz kíván szólni. A többség nem foszthatja meg a kisebbséget attól, hogy a javaslat az osztályokhoz utasítsák. Szavazatnak tehát helye nincs, hanem egyszerűen az osztályokhoz utasítandó. (Helyeslés balról.)

Apponyi: Azt hiszi, helyesen jár el. Láttam, hogy a vélemény kétféle, hát mint mindig, most is szavazat alá bocsájja az ügyet. (Helyeslés a jobboldalon. Zajos ellentmondások balról.)

Bartha Odön nem akarja ismételnit azt, amit elmondott. Szavazásnak helye nincs. Az elnöknek tehát az a kötelessége, hogy a javaslatot az osztályokhoz utasítsák. (Ez az igaz! Helyes! a szélsőbalon. Nem áll! Nem áll! a jobboldalon.)

Szell Kálmán: T. Ház.

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Tűz ellen.

Irtá: Eugène Fourrier.

William Archibald, gazdag brazíliai, Párisba jött lakni egy időre. A boulevard des Capucinesben csinos lakást bérelt, amelyet kényelmesen berendezett.

Havonából háromezer szivart hozott magával s azokat szerette volna tűz ellen biztosítani.

Miután tudakozódott, elment egy biztosító társasághoz.

— Lehet itt tűz ellen biztosítani? — kérdezte az egyik alkalmazottat.

— Igen, uram, a Compagnie, melynek teljesen befizetett ötven millió frank az alapítkeje, megtérít minden tűzvész, elemi csapások, szerencsétlenségek, lopás, stb. által elvesztett ingó és ingatlan tárgyat, a lakásban ép úgy mint másutt; biztosít lőpor-, gáz-, petróleum- s minden egyéb robbanások ellen; garanciát vállal, megtérít, kifizet, stb. stb. Föltételeik a prospektusban foglaltaknak, amelyet postán díjmentesen küldünk bárkinek.

— Helyes. Akkor jó helyen járok.

— Társulatunk minden más társulat közül a legkomolyabb s ügyfeleink száma napról-napra növekszik.

— Biztosít mindent, ami égethető?
— Nemcsak tűz ellen biztosít, hanem minden néven nevezendő kár ellen. A társulat alapítása óta hatvan milliót fizetett ki ügyfeleinek. On, uram, bizonyosan a butorait akarja biztosítani?

— Nem. Azokat Amerikában biztosítottam. Braziliában lakom.

— Ertem, uram. On állatsereglettel bír és biztosítani akarja vadállatait.

— A vadállataim Ausztráliában vannak biztosítva; sokat utazom.

— Ertem már, uram: vasúti szerencsétlenség, hajókatasztrófa ellen kíván biztosítást.

— Angliában már biztosítva vagyok.

— Tehát az életét, hogy halála után nagy összeget örökjön az özvegye s biztosítva legyen a gondok ellen.

— Nőtlen vagyok.

— Akkor esetleg a saját javára. Bizonyos korban kifizetünk önnek egy összeget, hogy az aggkora nyugodt legyen.

— Nem; nagy vagyonom van.

— Biztosítgatjuk lopás ellen.

— Főlöszleges.

— Akkor hát mondja meg, uram, mit kíván?

— Megmondom, ha szóhoz juttat. Hiszen mindig ön b-szél.

— Uram, biztosítom önt teljes készségről.

— Köszönöm. Tehát biztosítani akarok tűz ellen 3000 darab havannai szivart.

— Szivart? — kiáltott fel meglepetten a hivatalnok. — Szivarokat nem szokás tűz ellen biztosítani.

— Ha önök nem teszik meg, elmegyek másához.

— Ezt ne tegye, uram. Biztosítjuk a szivarjait? A társulat mindent biztosít. Milyen összegre kívánja.

— A szállítás és vám költségével 4000 fransomba kerültek.

— Jól van, uram; azonnal elkészítem a szerződést s holnap elviszik önhöz.

Masnap egy hivatalnok elment a brazíliaihoz, magával hozva a kész kötelevelet, amelyet William ur nyomban alá is irt. Tíz évre szól a biztosítás.

Ettől fogva valóságos szivareső boldogított mind nkit, aki a brazíliai közelébe jutott. A szolgálja, a házmestere, barátai daskalkodtak a pompás havannákban, amikkel őset a brazíliai megkínálta.

— Cs k gyújtson rá, biztosítva van!

Néhány hónap mulva nem maradt hírmondónak több egyetlen szivar.

William Archibald nyomban jelentkezett a társulatnál.

— Uram, — mondta a hivatalnoknak — ön emlékezni fog arra, hogy nyolc hónap előtt háromezer szivart biztosítottam tűz ellen az intézetnél.

Olay: Vonja vissza a javaslatot. (Nagy zugás a baloldalon.)

Szell: Akármelyik nézet helyes, azt sem a házszabályok, sem a gyakorlat nem igazolják. Indítványozza, hogy a régi gyakorlat szerint a bizottsághoz utasítsák. (Helyeslés a jobboldalon, zajos ellentmondások a baloldalon.)

Elnök: Két indítvány van, a miniszterelnöké és a Barabásé, husz képviselő névszerinti szavazást kért. (Nagy, hosszantartó zaj az egész Házban. Ellentmondások mindkét oldalán. Elnök hiába csenget.)

Barabás Béla kijelenti, hogy a névszerinti szavazást visszavonják. (Zaj a szélsőbalon és jobboldalon.)

Apponyi: Kijelenti, hogy a husz képviselő visszavonta a névszerinti szavazást.

Rakovszky: A Házszabályok értelmezése az, hogy ez esetben nincs helye a névszerinti szavazásnak.

Apponyi szintén megállapítja, hogy a névszerinti szavazás ez esetben nem lehetséges, ezért általános szavazást kér, elfogadják-e a miniszterelnök indítványát. (Az egész szabadelvű párt a néppárttal együtt feláll s megszavazza. Nagy zaj a szélsőbalon.)

Maróthy László betérjeszti a mentelmi bizottság jelentését a Nessi-ügyről.

Felkiáltások: Olvassa fel!

Apponyi: A jelentés ki fog nyomtatni és szétosztatni. (Zaj a szélsőbalon.) Felkiáltások: Miért nem olvassák fel?

Kubik Béla a házszabályokhoz kér szót. A napirenden második tárgyal a tápéi és csongrádi ügy van felvéve, kérde, miért veszik elő először a Nessi-ügyet, miért nem tartják be a napirendet. (Ugy van! a szélsőbalon. Mozgás a jobboldalon.)

Elnök: Harminez év óta tudja a parlamentnek (Zajos helyeslés a jobboldalon.) tudja mi a házszabály, mi a praxis. (Helyeslés a jobboldalon.) A napirend be lett tartva, a Nessi ügyet *csülörtök*re tűzi ki napirendre.

Haydiu Imre előadó betérjeszti a tápéi választókerület ügyében kisorsolt ítélkező bizottság ösmeretes jelentését.

Apponyi: A bizottság azt javasolja, hogy a tápéi kerület választójogát ez idő szerint ne függeszték fel. A költségekben való elmarasztalást a bizottság végleg elhatározta. Felteszi a kérdést, elfogadják-e az előadó javaslatát.

Akik azt óhajtják, hogy a kerület választási joga ne függesztessék fel, azok a képviselő urak álljanak fel.

(A szabadelvű párt és a függetlenségi párt feláll, a néppárt ülve marad.)

Elnök: Tehát határozatlan kimondom, hogy a képviselőház többsége a tápéi választó-

kerület képviselőküldési jogát nem kívánja felfüggeszteni. (Helyeslés a szélsőbalon és a jobboldalon. Ellentmondások a néppártion.) Következik a csongrádi kerület.

A csongrádi mandátum.

Ugron János előadó betérjeszti a csongrádi választókerület ügyében kisorsolt ítélkezőbizottság jelentését és javasolja, hogy a képviselőküldési jogot ne függeszték fel. (Az előadó jelentését zajosan szakítják félbe több ízben.)

Elnök: Csendet kér, midőn ilyen nagyfontossága alkotmányos kérdéstről van szó, különben kénytelen lesz a házszabályok 56. §-a szerint az ülést felfüggeszteni.

Boda Vilmos a *különvélemény* előadója betérjeszti a kisebbség különvéleményét. (Halljuk! a függetlenségi pártion.) A kisebbség a választókerület képviselőküldési jogának felfüggesztését kéri. (Helyeslés a szélsőbalon és jobboldalon egy részén.) (Zaj a jobboldalon és néppártion. Elnök csenget.)

Boda: A Kuria ítéletét tarja helyesnek a kisebbség. Hosszasan ösmeretes, micsoda ravasz furfanggal voltak készítve ezek a vacsorák.

Szüllő: Az előadó ezt mind nem mondta el.

Rakovszky: Neki pro és kontra kellett volna beszélni.

Visontai: Nem egyoldalúan. (Zaj. Elnök csenget.)

Boda: A nagymérvű etetés-ítatásra valló esetekből arra lehet következtetni, hogy ez ott némi megromlottságot bizonyít. A leszavazott 609 választó közül 409 vagyis a kétharmadrésze részes az etetés és itatásban.

Rákosi Viktor: Hallatlan!

Lengyel: Lassan mondja, hogy meg ne hallja az ország e szegényét!

Boda: Itt az idő, hogy a képviselőház megtorolja a visszaéléseket. (Zajos helyeslés és taps a szélsőbalon.) Kéri a képviselőküldési jog felfüggesztését.

Elnök: Ki lett mondva, hogy az előadók jelentése után felszólalásnak helye nincs. Ha azonban még egyszer akarnának felszólalni az előadók! . . . (Felkiáltások minden oldalról: Nem kell! Nincs miért?) Miután husz képviselő névszerinti szavazást kért, ezt elrendelem.

Felkiáltások: Halljuk a kérdést!

Elnök: Akik felfüggeszteni nem akarják, azok igenel, akik kívánják a felfüggesztést, nemmel szavaznak. (Helyeslés.) A szavazás a Cz-betűnél kezdődik.

Lengyel: Czudarság!

Bakonyi: Czupász!

Elnök: A szavazás időtartamára az ülést felfüggeszti

Szünet.

Nagy érdeklődés közt indul meg a szavazás. Egyszerre az ellenzék és a jobboldal mintha összebeszélte volna: *fel akarjuk függeszteni a kerület választási jogát.*

Sűrűn hangzik a *nem*, vagyis: nem vessik tudomásul a bizottság javaslatát, hogy *ne függeszték fel*. Münnichet, Rosenberget, akik *igen*nel szavaztak, lehurrogták, de *Andrássy Gyula nem-jét* megőljenezték.

A szavazás után

Elnök kibirdeti az eredményt. 410 igazolt képviselő közül leszavazott 267, ezek közül 221 nem vette tudomásul az előadó, illetve bizottság jelentését, 46 tudomásul vette, vagyis a képviselőház 175 szótöbbséggel a csongrádi kerület képviselőküldési jogát *felfüggeszti*. 142 képviselő távol maradt.

Az 1899. XV. 140. §-nál fogva a felfüggesztés az egész ciklusra szól. (Eljenzés minden oldalán.)

Elnök az ülést fél 2-ig felfüggeszti.

Törvényjavaslat

Ő csász. és apostoli királyi Felsege legmagasabb *udvartartási* költségeiről.

1. §.

Ő csász. és apostoli királyi Felsege I. Ferencz József legmagasabb udvartartásának költségei 1902. évi január 1-től 1911. évi december hó 31-ig évenként 11 millió 300.000 koronában állapítottak meg.

2. §.

Az előző paragrafus szerint 1902-re járó évi összeg fedezhetése végett két millió korona póthitel engedélyeztetik az állampénztári készletek terhére. A kiadás az 1902. évi állami költségvetés I. fejezete alatt engedélyezett hitel-nél veendő számba.

A további évi összegek évenként fölvételnek az állami költségvetésbe.

3. §.

Jelen törvény végrehajtásával a pénzügy-miniszter bizatik meg.

Szell Kálmán.

— Nagyon helyesen tette, uram.

— Anál is inkább, mert a szivarjaim elégték s azért jövök, fizessék ki nekem a biztosítási összeget.

— Helyes. Azonnal fölveszem a jelentést. Mikor égetek el a szivarok?

— Az utolsó ma reggel.

— Tehát nem együtt égetek el?

— Nem. Egyik a másik után.

— Ez egyszerű. Nem volt tudomásunk a tüzvészről. Ez azonban nem tesz semmit. Megbizottunk még ma meg fog jelenni a helyszínen.

— Köszönöm, — mondta a brazilai és eltávozott.

Néhány órával később megjelent a lakásán a társulat embere.

— Teljesen elégték a szivarok? — kérdé.

— Teljesen.

— Szabad a hamut látnom?

— Már eltakarítottam.

— Meg kellett volna öriznie, a mig eljövök.

— Be tudom bizonyítani tanukkal, hogy a szivarok elégték. Itt a házmester, a szolgálám, néhány barátom; ez elegendő, azt hiszem.

— Es hogyan tört ki a tűz? Kályha mellett álltak a szivarok?

— Dehogyan, elszivtam őket.

— Elszivta és azt hiszi, hogy a társulat kifizeti a tűzkárt? On tréfál!

— Egyáltalán nem tréfálok. Biztosítottam a szivarjaimat tűz ellen, a szivarokat tűz emésztette meg, követeltem tehát a 4000 franknyi biztosítási összeget.

— Arra ugyan várhat!

— Akkor bepörölköm a társulatot!

— Pörölje be!

— Jól van.

A braziliai nyomban fölkereste a legjelesebb ügyvédet, aki beadta a keresetet a társulat ellen a kereskedelmi bíróság előtt.

Az ügyvéd felhasználta minden ékesszólását, hogy bebizonyítsa az ügyfele igazságát. Hivatkozott a szerződés szó szerinti szövegére: »a tűz által való megsemmisülés« esete napnál is világosabb.

— Bíró urak — szókokolt az ügyvéd — számítnak az önök általános ismert élelátására és igazságosságára. Ügyfelem külföldi, aki eljött Párisba, az imádott, a nagy, a híres Párisba, a hol nagy összegeket költ, hogy lelkesedését, rajongását szép fővárosunk iránt bebizonyítsa. Egy kétszínű biztosító társaság azonban megingatta ügyfelem jó véleményét a francia nemzet iránt, s ha tisztelt bíróság nem szolgáltat neki igazságot, elviszi rossz hírünket messzi hazájába s közzéteszi valamennyi külföldi lapban.

... Tisztelt bíróság! bátorodom figyelmeztetni, hogy ez nem pusztán kereskedelmi per, a mely fölött önök bíraskodnak, hanem a megsértett vendégjog megtorlása. Hazafias

kötelességet kell önöknek teljesíteniök, mert ez előtt a külföldi ur előtt Franciaország reputációját kell megmentenünk . . .

A bíróság megsziveltte a dolgot s igazságot szolgáltatott: kártérítésre és a költségek megfizetésére ítélte a társulatot.

A bíróságtól távozóban az ellenfél ügyvédje megszólította a győzelmes kollegáját.

— On az első instanczián diadalt szerzett, de a másodikon mi fogunk győzni!

— Mit mond? — kérdezte Archibald.

— Azt, hogy a társulat megfőlebbezi az ítéletet.

Három nappal később Archibald idézést kapott az ügyészségtől, hogy nyomban jelenjék meg.

Nagyon meglepődve sietett engedelmeskedni a parancsoló irásnak.

Az ügyész komoly hangon olvasta fel előtte a vádiratot.

— Archibald, azzal vádolják önt, hogy sajátkezűleg felgyújtotta azt az árut, amelyet a Lune biztosított. Ezért a csalásért felelősségre vonom. — Gyujtogatás és csalás: mit hozhat fel védelmére?

— Nem értem az egészet; az ügyvédemmel szeretnék előbb beszélni.

— Udvariasságból, mint idegen iránt szívesen adok önnek szabadságot, ha a kellő garanciát megadja . . .

A brazilai futott a fiskálisshoz.

Indoklás: Ő csász. és apostoli kir. Felsége legmagasabb udvartartása költségéről szóló törvényjavaslathoz.

Ő cs. és apostoli kir. Felsége legmagasabb udvartartásának költségét 30 év óta változatlanul fentartották, holott a pénz értéke folytonosan csökkent és a megváltozott életviszonyok s felfogások következtében a szükségletek azóta nagy mérvben emelkedtek, a mint az állami költségvetés folytonos emelkedése is bizonyítja.

Az udvari alkalmazottak járandóságai és fizetései 30 év alatt 37 százalékkal, a nyugdíj szükséglet 47 százalékkal, valamint a katonai összegek illetményei 33 százalékkal, a testőrségek illetményei 36 százalékkal, épületek költségei 30 százalékkal, a főudvarmesterei hivatali költségei 41 százalékkal, az előre nem látott évi kiadások 51 százalékkal emelkedtek.

De időközben oly újabb szükségletek keletkeztek, melyeknél fogva a jövőben a magyar udvartartás költségei még jobban növekszenek. A budavári palotának építése 18 millió koronával terheli az udvartartás költségeit. Ezért indokolt, hogy már 1902. évtől kezdve 10 évre évenként 2 millió koronával emeltessek az udvartartás költségeit.

Hasonló emelés Ő Felsége többi királyságai és országaiban is történt.

A margittai mandátum sorsa.

— A vizsgálat befejezése. —

A margittai képviselőválasztás ellen elrendelt vizsgálatot tíz napi tárgyalás után befejezte Plopu György kir. táblabíró.

Hatvanhárom több kihallgatott egyén közül alig egy-kettő nyilatkozott terhelen a választásra s a győzelemre jutott ellenzéki polgároknak.

A legsúlyosabb érvük az volt a petíció-náló szabadelnököknek, hogy Szatmári Mór igazgatta a társadalmi osztályok ellen a választókat.

A kihallgatások során Gruicza Jenő gör. kath. tanító, aki mint tolmács működött a programbeszéd megtartásánál, esküvel bizonyította a lázítást, míg Scoopul József román hírlapíró ez határozottan czáfolja.

— Ez komoly dolog — felelte az ügyvéd. Ez alkalommal a társulat felénk kerekedett. Kényszer munkára ítélheteti önt.

— Ugyan! engem? — pattant fel erre a braziliai. — Majd golyót repítek az igazgató fejébe.

— Ez minálunk, Franciaországban nem szokás.

— Akkor hát elutazok innen. Megyek tüstént Rio de Janeiroba.

— Azt meg se kísérite. Mielőtt elindulna, letartóztatnák.

— Tehát mit tegyek?

— El kell mennünk a társulat igazgatójához s rábírní őt, hogy vonja vissza a főjelentést.

A braziliai bele-gyezeit, kocsiba tilt az ügyvédjével s az igazgatóhoz siettek.

A társulat megfizette a brazilival a per költségeit, mire a panaszt visszavonta.

— Milyen különös ország ez az önké, — mondta a braziliai. — Ugyanabban az ügyben az egyik bíróság igazat ad nekem, a másik elítél. Nem értem az egészet, jobban szeretem a mi vadságunkat.

Terhelő volt még Szatmári Tamás V. László papfalvai gör. kath. lelkész állítása, amely szerint a programbeszéd erős kifakadást és lázítást tartalmazott az urak ellen.

A kihallgatások utolsó napjáról a következő tudósítást közöljük:

Margitta, nov. 14.

A kilencz napig tartó vizsgálatot tegnap fejezte be Plopu György dr. táblabíró, mindkét fél melegegésére, a legtisztább elfogultlansággal vezetve a bonyolult ügy vizsgálatát.

Most már természetes a kíváncsiság, vajjon melyik fél javára dől el a margittai mandátum ügye?

Erre ám csak a Kuria adja meg a feleletet, a mennyire számolhatunk a tényekkel, körülbelül a jövő hó elején.

Plopu György d. u. 3 órakor nyitotta meg az utolsó tárgyalást, amelyet azzal kezdett meg, hogy Mangel Jánost szembesítette először Schreiber Samuel, azután Kiss Gézával, akik ellene vallottak, Schreiber szemébe mondotta Mangelnek, hogy ő a második választás előtt arra kérte, ne dolgozzon Szatmári ellen, mert ebből neki nagy anyagi vesztesége lenne, ha Orley választanák meg képviselőnek, Kiss Géza pedig szintén hasonló dolgokat mond Mangel szemébe, a ki ezután részben beismeri, hogy ilyen formán nyilatkozott Schreiber és Kiss előtt.

Nagy Károly papfalvi eszmadiat hallgatták ki ezután. Tagadása mulatságos jelentekekre adott okot.

Grünfeld Mór papfalvai lakos azt vallja, hogy nem hallotta az inkriminált kifejezéseket Szatmári beszédében.

A bíró: Hát mit hallott?

A tanu: Nagy lármá volt s régen is volt már. — Nem emlékszem határozottan semmire.

Vanda Gábor csak arra emlékszik, hogy Szatmári azt mondta:

— Kki oda szavazzon, ahova akar.

Bogdán Lőrincz tanu csak oláhu tud s így kihallgatását mellőzik.

Mág Pál csak a programbeszéd tartása után jött.

Ezután véget ért a tanukihallgatás.

A kérvényező képviselője szenzációs kijelentést tett a tárgyalás végén. Kijelentette, hogy Szatmári Mór több tanuja ellen bünygyi ítéleteket fog beszerezni, hogy azok szavahihetőségét kellően megvilágítsa.

A költségeket a Kuria fogják felszámítani a felek. A tárgyalás fél hét órakor ért véget. Délután Orley Kálmán, Szatmári Mór, dr. Plopu György bíró s a felek képviselői el is utaztak Margittáról.

A bukott kereskedő áruai.

A nagyvárad rendőrség tegnap egészen véletlenül szenzációt keltő dolgot pattantott ki. Egy helybeli kereskedő házában hamis pénz készítése miatt tartott házkutatás alkalmával a kutatást eszközöz rendőrbiztos harmincz láda portékát talált melyről kisült, hogy azok egy csődbejutott marosvásárhelyi kereskedőtől jutottak ide Nagyváradra elrejtés végett.

*

Az ügy részletei a következők:

Grünberger David helyi kereskedő egyik cselédje ellen fejelentés tétetett a rendőrségnél, hamis egykoronások készítése és forgalomba hozatala miatt. Mivel a gyanu alapos

voltáról a rendőrség is meggyőződött, Kemény rendőrbiztos Grünbergernek nagy-körös-utcai lakásán házkutatást tartott.

Kemény biztos alaposan, minden zezegugát átkutatta a háznak, de pénzeszínáló masinát nem talált, hanem felfedezett egy rejtkehelyen harmincz láda portékát. A ládák L. Zs. betűvel voltak ellátva. A kutatást eszközöz Kemény biztosnak nagyon gyanus volt a dolog és Grünbergert erősen vallatni kezdte, hogy kié az áru, és ha az övé, hol szerezte Grünberger kitérőleg válaszolt Kemény kérdéseire, de a kereszkérdések annyira zavarba hozták Grünbergert, hogy bevallotta, miszerint az áruk Leitner Zsigmond marosvásárhelyi kereskedő tulajdonát képezik.

A vallatás során kitént, hogy Leitner Zsigmond néhány héttel ezelőtt csődbejutott, s alkalmas időben e harmincz láda árut üzletéből elszállította, ide Nagyváradra Grünbergerhez, hogy rejtse el a hitelezők elől.

Kemény biztos a harmincz láda árut lefogalta, s az esetről a marosvásárhelyi kir. ügyészt sürgönyileg értesítette, ki viszont távirati uton bünygyi zárlatot rendelt el az árukra.

A vizsgálat ez ügyben tovább folyik.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Nov. 15 Jozász-tánczestély a Kereskedelmi Csarnokban. Nov. 23. Szigligeti-társaság rendkívüli közgyűlése.

* A gyermekkórház megnyitása. A néhai Sztaroveszky Imre alapítványból létesített nagyvárad gyermekkórházat holnap, vasárnap délelőtt ünnepélyesen megnyitják s átadják nemes rendeltetésének. A megnyitó ünnepély délelőtt 10 órakor lesz az intézet Sztaroveszky utcai helyiségében. A megnyitásra a polgármester meghívta a belügyminiszterium közegészségi osztályának vezetőit, a törvényhatóság tagjait, dr. Vinkler József v. püspököt, mint a város diszpolgárát s a gyermekkórház jöltevéjét, az adományozókat, s az érdeklődő közönséget.

A megnyitásra vonatkozólag a következő sorok közlésére keretünk föl:

Értesitem a „Biharmegyei orvos-gyógyszerész és természettudományi egyesület” t. tagjait, hogy a város kezeltése és felügyelete alatt álló Sztaroveszky alapítványi gyermekkórház — a melynek kezdeményezésében és létrehozásában egyesületünknek is jelentékeny része volt, — f. évi november hó 16 án (vasárnap) délelőtt 10 órakor a Sztaroveszky-utcai gyermekkórházban tartja megnyitó ünnepélyét.

Felkérem az egyesület t. tagjait, hogy az ünnepélyen, a melyre a kórház igazgató választmányja egyesületünket meghívta, megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1902. nov. hó 13-án.

Dr. Edelmann Menyhért,
egyleti titkár.

* Hirlapírók gyűlése. A vidéki hirlapíró szövetség ma rendkívül értekezetlet tart, melyre a nagyvárad fiók elnöke a következő meghívót adta ki: a V. H. O. Sz. nagyvárad fiókjának t. tagjait tisztelettel felkérem, sziveskedjenek ma, szombaton délelőtt 1/2 12 órakor a Royal-kávéház külső termében tartandó értekezetleten megjelenni. Félér Dezső, elnök

* **A nagyváradi tanker. főigazgató uton.** *Nitafalussy Kornél*, a nagyváradi tankerület kir. főigazgatója a felügyelete alatt álló iskolák szokásos hivatalos látogatása céljából uton van. Az elmúlt napokban Fehértemplomon tartózkodott, holnap tegnap délután Aradra érkezett a főgymnasium és a főreáliskola meglátogatására. A főigazgató előreláthatólag az egész jövő hetet Aradon tölti.

* **Véletlen fürdés.** Valamikor régen, mikor még először foglalták le a matt sifonomat, játszi kedvvel irtam képeket városunk életéről. Egyik idill volt a viziló jellemrajza, mely ősi lény modern kiadásban most is él társadalmunk alsóbb rétegében, a porond fuvarosok szolgálatában. Régen volt mondom. Azóta a matt sifon már előre recseg, amikor a végrehajtót sejtí s mindkét ajtaját kitarja a protokollum láttára, annyira jó ismerősök lettek. A játszi kedv is hátralekba került lassankint, de a vízi lovak ma is usznak az árral, vagy ár ellen. Vehetőnek ugyan az építészek közösen egy penzionált kotrógépet s az huzna elég porondot a partra, de hát minek ez; hadd kinlódjék a ló, miért nem lett nagyságos ur. Tegnap délből a rendes járt uton befordult egy ilyen szeker a Körözs olajdus hullámaiba és egy sutytyó gyerek a döczenés miatt beléptyánt a vízbe. Mivel azonban szárazföldi gyerek volt s a vizet nem igen kívánta a természet, teli torokkal kezdett visítani, míg végre kötelek dobta neki s kihúzták a léből. A dolognak sok nézője akadt s végre rendőr is került, aki fel akarta írni a gyerek nevéét, de az a rendőr láttára megugrott. Talán tilos fürdés miatt akarták megbírságotolni? Tessék a mindennapi állatkinzás ellen tenni valamit s gondoskodni róla, hogy szegény embereknek ily hideg időben ne kellessék minden 20 krt érő fordulónál térdig vízben állva töltögetni meg a szekeret.

* **A villamos központi telep engedélye.** A villamos mű telepengedélye tárgyában tegnap délelőtt a régi sétésvásártéren helyszíni tárgyalás volt, melyen a főkapitány vezetése alatt *Bordé Ferencz* főjegyző, *Komlóssy József* jog és gazdaságügyi tanácsnok, *Köszeghy József* főmérnök, *Tóth Márton* t. alügyész és *Giraud Arpád* tb. alkapitány (a város részéről), továbbá *Lausch* cs. és kir. alezredes a városaranesnokság képviselőjében, végül a közúti vaspálya r. t. képviselőjében *Tichy Gyula* vettek részt. A hely megtekintése és a helyszíni rajzok átvizsgálása után, ugy a hatóság, mint érdekeltek képviselői hozzájárulásukat kifejezték, s ennek alapján a központi telep felépítésére az I. fokú iparhatóság főnöke a telepenredélyt megadta.

* **A kutásó halála.** Sok-sok ember esett már áldozatul hi. atásának, folyó hó 12-én éppen egy kutásó cigányt, *Demeter Patert* ért utól a végzet munka közben. Szent András-on egy régi kutat kezdett újra építeni s még csak körülfeltekintés végett ereszkedett le, mikor a kut porladt fala összeomlott, maga alá temetve a szerencsétlen kutásót. Mire kiszabadítására siettek s az összeomlott törmelékkel széthordták, *Demeter P* ter már meghalt.

* **Megyebizottsági tagok választása.** Az elhalálozás és lemondás folytán Biharmegyében megüresedett megyebizottsági tagsági helyeket tegnapelőtt töltötték be választás útján. Megyebizottsági tagokká választottak: Pecze-Szent-Mártonban *Böhm György*; Magyar-Csákán *Palalay Lajos*; Bálben *Nyásztor Dóme*; Robogányban *Opris József*; Zsákán *Jezerniczky Dénes*; Belényesben dr. *Poyndár János*; Buntyesden *Markovits Károly*.

* **Kártétel a gazdaságban Biharban.** Mint bihari tevelézőnk jelenti, a lakosság között újabban rendes szokássá vált a Bihar község határában fekvő szőlőhegyeken és szántóföldeken a gyakori kártétel. Ugy látszik, hogy a törvényben előírt horgközségi szervezet Biharban még nem lépett életbe s így a gazdáknak nagy fáradság és pénzáldozat árán újra ültetett szőlői nincsenek kellő biztonságban, ben-

nők lelkellen emberek szabadon garázdálkodhatnak, a nélkül, hogy méltó büntetés érné őket. Így történt e hó 10-én hétfőn virradóra is. Ezuttal Homonnai István szőlőoltványait dőzsmálta meg eddig ismeretlen egyén. Homonnai rendes szokás szerint hétfőn reggel kimenvén szőlőjébe, mindjárt szemébe ötlött a pusztítás. Az ellopott szőlőoltványok száma ötszáz. A szegény ember kára készpénzben százhusz koronára tehető s azo felül az ellopott oltványok jövő évi termése, a mi szintén 4-5 hektoliter lett volna. A kártétel pár évre visszavetette a szorgalmas szőlőtulajdonos munkájának gyümölcsét. A mint tudósítónk írja, nemcsak a szőlőhegyen történnek gyakran ily lopások, hanem szántóföldeken is. A mi színtén a mellett bizonyít, hogy a bihariak előtt a mezőrendőri törvények ismeretlen fogalmak. A községi előjárásának kellene az ily kártételeket megakadályozni s ha valakit ily lopáson rajtasapnek, szigorúan megbüntetni, hadd menjen el a kedve a szőlős- és mezői gazdák ily rut módon való megkárosításától.

* **Megszökött Amerikába.** Kereskedő körökben tegnap élénken tárgyalták egy ösmert nagyváradi kereskedő eltűnését. Hir szerint az illető kereskedő, aki amerikai ízű, nagyhangu reklammal hirdette állandóan üzletét, elutazott Nagyváradról s állítólag nem is szándékozik megállni Amerikáig. A hitelezőkön kívül más aligha sóhajtoz utána.

* **Betörés egy aranybányában.** Nem mindennapi módon akart vagyonhoz jutni két *nagybányai* bányamunkás, *Hind András* és *Vöröl András*. A kincskeresésre legalkalmasabb módnak találták azt, ha betörnek egy aranybányába. Tegnap éjjel be is törték *Fokol Elek* borpataki bányájába, hogy az ott felhalmozott *kétszáz ezer korona* értékű aranyat elrabolják. De szándékuk nem sikerült, mert a bánya őre észrevette a betörést fellármázta a gazdát s elszánt harc után sikerült a tetteseket megugratni, akik a hatóság kezébe kerültek.

* **Zsaroló juhászok.** A közeli Almamező határan *Onucz Juon* és *Csucs Togyer* gazdák juhait együtt legelve urasági területre tévedtek. A bitangoló jószágokat az urasági juhászok elhajtották s a nyájukat kereső gazdáknak nem akarták visszaadni juhaikat, sőt *Delimán Danye* *Onucz* bundáját is elvette s nagyobb összeget zsaroltak el a gazdáktól, azzal az ígérettel, hogy nem tesznek panaszt a bitangoló juhok miatt. Később a juhászok még is panaszt tettek, miért a megszarolt gazdák a csendőrökhöz fordultak panaszukkal.

MULATSÁG.

A mai jogásztánczestély. Ma este zajlik le a nagyváradi kir. kath. jogakadémia ifjuságának idej első tánczestélye a Kereskedelmi Csarnok fényes termeiben. A rendezőség erősen buzgólkodik a tánczestély sikere érdekében. Kezdeté este 9 órakor. Belépti díj három korona.

Középiskolai diákkolon. Ma, szombaton este tarja meg a helyben középiskolák ifjusága nemescsói *Török* Jánosné védnöksége és *Kovács* Tivadár ballatimester vezetése alatt második kolonestélyét a „Zöldfa” nagytermében. Kezdeté fél 8 órakor. Belépti díj 1 korona. Szülők, kísérők belépti díjat nem fizetnek.

A Nőgyelet Katalin estélye A hajdan híres Katalin-bátokat eleveníti fel a nagyváradi és biharmegyei nőgyelet. Faradhatatlan buzgólkodik a nőgyelet elnöksége és választmányja, hogy az idej szezonban s a farsangon az előbbi évekhez hasonlóan pompás mulatságokat rendezzen. Az első ilyen kedves mulatsága november hó 24-én zajlik le a nő-

gyeletnek a Kereskedelmi Csarnokban. A Katalin-estélyrd Nagyvárad szép asszonyai és leányai készülődnek s képviselve lesz a mulatságon Biharmegye előkelő hölgykoszorúja is. A belépti díj 2 korona személyenkint.

A „kedélyes ifjak” mulatsága. A kedélyes ifjak ma tartják meg második kolonestélyüket, mely előreláthatólag kitűnően fog sikerülni. A kolon-este 1/4 9 órakor kezdődik. A bevétel egy részét a városunkban felállítandó Kossuth-szobor alap javára fogja fordítani a rendező bizottság.

Igazságszolgáltatás.

Munkára kényszerített aratók. A nagyváradi kir. törvénytörök tegnap, mint felebbviteli bíróság egy igen ritkán előforduló ügyben mondott ítéletet. *Bleyer Lajos* kisbirtokos idej terményeinek learatásához négy aratót fogadott, kik azonban nem akartak munkába állni, mert *Bleyer* őket lagazemberezte. Az arató nélkül maradt birtokos nem nyugodott meg abban, hogy munkásai faképnél hagyták, hanem *csendőri karhatalommal kényszerítette* őket az aratásra. *Bujdosó Bilint*, *Takács József*, *Görbe István* és *Kovács István*, mint magánvádlók emeltek panaszt *Bleyer Lajos* ellen. A tárgyalást a kir. törvénytörök tegnap tartotta meg ez ügyben, melyen a vádló azonban nem jelent meg. A kir. törvénytörök bűnösnek mondta ki *Bleyert* becsteltsértés vétségében 4 s napi fogházra és 40 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítéletben ugy a vádlott képviselője, mint a panaszosok megnyugodtak.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Zsidónő.
Vasárnap: délután: Falu árvája, este: Párisi élet.

Pogány Gábor.

A Nemzeti Színházban annyiszor adták már ezt a darabot sikerrel, hogy nagy kíváncsisággal néztünk nagyváradi előadása elé.

Ertjük a fővárosi siker okát. A darab a modern életből veszi tárgyát s a modern élet igaz alakjai mozognak benne. Ez leköti a férfiak érdeklődését. Van aztán benne jó csomó érzelmesség, érzékeny jelenetek, a szív harca a péazzal — ez megint a hölgyeket érdekli, a kik nagyon szeretnek az efféle lelkesebbi és könnyezni, ha kényelmes páholyból lehet az egészet végigélni. Milyen nemes is az emberi szív a színpadon!

Pogány Gábor, a darab hőse, utolsó férfitagja a báró *Pogány* családnak. A család bizony *pogányul* gazdálkodott, *dobra* kerülne minden rövidesen, nincs más meentség, mint valami gazdag partie. Efféle könnyen akad ma s *Pogány Gábor* eljegyz a gazdag *Lindner Bertát*, a volt kocsmáros leányát. Pedig *Gábor* mást szeret: a szegény *Pogány Annát*. A szerző titka, miért, de *Annát* eljegyezték jó barátjával, *Kovács Zoltánnal*. A két házasságból azonban semmi sem lesz. *Gábor* megvallja szerelmét *Annának*, *Anna* is bevallja, hogy *Gábort* szereti. Pathetikusán előkészített, szörnyen mesterkélten jelenetben *Gábor* feltárja a helyzetet a család előtt, de mikor már minden rendben volna, *Anna* egyszerre csak öngyilkossá lesz. Mért? az megint a szerző titka.

Olyan képtelen megoldás az, hogy a közönség még várt valamit s ez utolsó felvonás után a késedelmeskedő vasfüggöny leereszkedéséig mindenki azt mondta: Még nincs vége!

Ez a darab legfőbb baja: nincs vége. A mennyire otthonos a szerző a társasági szokásokban, gondolatvilágban, a mennyire jól ismeri az emberi szívet és lelket (ennek néha meglepő jeleit árulja el), annyira ujoncz még a meseszövevényben. A párbeszédnek is néhol terjengősek, a jelenetelés pedig az első két felvonásban hallatlanul kezdetleges. Rövidebbre fogva, másként szecenirozva jó csattanóval befejezve: »Pogány Gábor« értékes mű volna, mert jobban kidomborítaná a benne rejlő sok igazságot, melyek jórésze így csak unalomba vész.

Minden esetre azonban Pogány Gábor komoly tehetség műve, a melynek valószínűleg szintén nincs még vége.

A czimszereplő kitűnő patheikus alakját Kovács Lajos adta, a mint kellett, pathetikusán. Kellemes, férfias organuma nagy előnyére vált s feledtette, ha néhol arczjátéka nem volt elég kifejező, vagy játéka kissé nehézkesnek mutatkozott. Elég szép sikere volt Somogyinének is (Pogányné) a kit ilyen jóságos mama szerepekben mindig szívesen látunk. Dési (Kovács) néhol ugrifüles volt a szerelemben; igen jól adta szerepét a IV. felvonásban. E. Kovács Mariska Anna szerepét átértéztette, átértézte s szintén kivált a IV. felvonásban igen jól is játszotta. Pogány Janka nem tudott a szerepével mit csinálni és pedig Szarvasi kacagató maszkja a tanunk, hogy kis szereppel is lehet sikert elérni.

Negy, igazi sikere László Irénnek (Berta) volt. Szerepében sok a lélektani ellentmondás, de ezokat ő el tudta simítani s mindvégig lekötötte az érdeklődést eredeti, előkelő játékaival. Kis szerepben remekelt Peterdy Sándor is; mint rendező egyikét mutatta be legkezdőlegesebb dolgának.

Még egyet. A francia és angol szavakat lehetőleg francziául és angolul szokás mondani, vagy sehogy. A bárói család tagjai pedig nem igen szoktak petyes kartonruhában parádézni. Ki-ki tudja, kinek szól.

Dr. K. A.

Vasárnapi előadások. Mint jelentetük már, vasárnap délután a »Falu árvája« című régi nagyhatású népdramát eleveníti föl a színház. Este a »Párisi élet« a színház nagysikerű repriz darabja, ez a gyönyörű muzsikájú operett került az ismert szereposztásban színre.

Operaelőadás. Ma, szombaton este operaelőadás lesz a Szigligeti-színházban. Mint már jelentetük, Halévy csodaszép operája, a »Zsidónő« kerül színre. Az előadást hosszas és gondos próbák készítették elő. A zenekart megerősítették. A szereplők, Márkus Aranka, Székely Anna, Perényi, Kalmár, Pintér, Csátár stb. a legnagyobb ambícióval készültek az előadásra, mely iránt nagy az érdeklődés.

Új darabok. Somogyi Károly színgazgató — mint már megirtuk — minden érdemes színpadi újdonság előadási jogát megszerelte. Tegnap került színre a »Pogány Gábor«, a jövő héli folyamán kerül bemutatásra a »Mennyem« ez a végtelenül kedves vigjáték. Folyának erősen a próbák a »Casanova« operettből, »A föld«-ből. Echnagaray óriási sikerű drámájából a »Halálos csönd«-ből már tegnap megtörtént a szereposztás. A napokban megkezdődnek a »Niobe« operett próbái s ugyancsak legközelebb színre kerül a »Loute«, ez a pompás bohózat is.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 58.

Bérlet 44. sz.

Ma szombaton, 1902. november 15-én:

ZSIDÓNŐ.

Opera.

S Z E M E L Y E K :

A császár	— — — —	* * *
Leopold, császári herceg	— — — —	Kalmár Béla
Brogni bibornok, a zsinat elnöke	— — — —	Pintér Imre
Eleazár, zsidó ékszerész	— — — —	Perényi
Recha, leánya	— — — —	Márkus Aranka
Eudoxia hercegnő	— — — —	Székely Anna

HELYARAK: Nagypáholy 7 fr. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Támlászek, 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztámyítás 7 órákor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 óráig előre válthatók.

Kezdeté 7 órákor, vége fél 10 órákor.

Holnap vasárnap, november 16-án:

Délután 3 órákor félhelyarakkal:

A falu árvája.

Életkép.

Este hét órákor rendes helyarakkal:

Párisi élet.

Operette.

IRODALOM.

Magyarországi Szent Erzsébet élete.

Irla: Stolcz Alban. Atdolgozta T. Felikán Krizsó. Magyar szentjeink diszes sorában előkelő helyet foglal el Szt. Erzsébet, II. Endre magyar király leánya. Alázatossága, erényekben gazdag élete, csodás képe a keresztény magyar nőnek. A mű tisztán vallásos műtívumokban gazdag biográfia, amely érdekes olyan tanulmányos is. Három részre oszlik, a nagy Szent leány, hitvesi és özvegyi állapotát és annak érvényeit ismertette.

A mű egy diszes képpel 20 ivre terjed és a legcsinosabb fűzött kiadásban 1 korona 40 fillér. Oly ár ez, amely csak a nyomdai költ ékeket fedezi, a kiadó célja lévén a mű terjesztése által Szt. Erzsébetünk tiszteletét minél inkább terjeszteni. Jó szülők serdülő leánygyermeküknek épületesebb könyvet alig találhatnak. Merithet abból bőségesen minden igaz hívő, aki épülni, lelkileg üdülni óhajt. — Fűzve 1 kor. 70, diszes kedves kötésben 3 korona. Megrendelhető az Oktató Népkönyvtár szerkesztősége Budapest, VII. ker. Csömöri-ut 16.

ZENE ES MUVESZET.

A zenekedvelők programja. Az új éleltre serkent nagyváradi zenekedvelők be fogják mutatni Haydn örökszép oratoriumainak egyikét a »Teremtés«-t. A Szigligeti-Színházban fogják a rendkívül érdekes előadást megtartani. A zenekedvelők csütörtök este tartották meg első zeneprobájukat, amelyen a következő működő tagok voltak jelen:

Pásztor Bertalané, Mezey Mihály, Réz Mihály, Szmazsenka Ernő, Pásztor Bertalan, Báthly Zoltán, Balogh Károly, Aron Géza, Benkő Imre, Debreczeni Dezső, Goldsmidt Izsó, Hegecs István, Kelemen Miklós, Mazalik József,

Mihely József, Sichert Ede, Schöufeid Gyula, Váli Péter és Voszka István.

Az egybegyűlteket Mezey Mihály elnök lelkesen üdvözölvén, kezdetét vette a próba. A tagok a zenekar vezetésére Mazalik József tanárt kérték fel. A zenepórába végeztével Mezey Mihály elnök és Szmazsenka Ernő indítványára elhatározták az egybegyűlteket, hogy amíg a Haydn oratorium előadásának előkészítő munkái befejeztetnek, hetenkint egyszer és pedig minden hétfőn este 8—10 óráig tartanak próbákat. Jelentkezéseket szóval vagy írásban szívesen fogad Réz Mihály igazgató.

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irla: Sienkiewicz Henrik.

141

Nem tévedett az öreg lovag, mert e pillanatban a herceg, a nagy, a győzedelmes, ott hevert a szobája padlóján, a porban, a fészket előtt és élete legrettenetesebb küzdelmét vívta.

A sbarasi örök már az éjjelt is elkiáltották, de Jeremiás még mindegyik pörben állott magával és Istenével. Ertelme, lelkiösmerete, hazaszeretete, büszkesége, erejének és nagy küldetésének tudata, bensőjében, mintha egy-egy bajvivóvá változott volna. Es harczra kelt ez a sok birkozó egymással és küzdelmök erejében majd szétpattant a melle, feje, fájdalom tépte minden tagját.

A primás, a kancellár, a szenátus, a kormány és a vezérek akarata ellenére melléje állott a rendes katonaság, a nemesség, az urak csapatai egyszóval, reábizta a sorsát az egész köztársaság, az ő védőszárnyai alá menekült, végtetének vallotta őt s minden ember így kiáltott: ments meg, hiszen csak te menthetsz meg minket! Egy-két hónap alatt százezrek gyülekeznek majd össze Sbarasban, akik mind kések és képek rá, hogy a polgárháború sárkányának a fejét levágják. Kisértették a jövendő fényes képeit, a dicsőség, a hír, a hatalom. Remegni fognak a nevére is azok, akik mellőzni és megatolni merészkedtek őt s ő a vasba öltözött hősök ezreivel végigszáguld majd az egész Ukránia oly diadalokra, oly győzelmekre, amelyeket nem jegyzett föl még a történetírás. Érezte, hogy lesz hozzávaló ereje, nőni érezte szárnyait, mint Mihály Orangyal Óriássá lőn, akit befogadni szük volt nemcsak Sbaras, de az egész ország is. Szét fogja zúzni Chmielnickij. Eltápossa a lázadókat, békét szerez a köztársaságnak. Látta a csatamezőt, az ezernyi ezer katonát, hallotta az ágyuk dörögését. Háború! Harcz! Csodás diadal és irtózatos vereség. Százezernyi hullá, százezernyi zászló borítja a véres földet s ő rátafos a Chmielnickij tetemére, a trombiták pedig diadalt harognak és a tengerig száll el a hangjuk.

Fölugrott a herceg, Krisztus felé emelte a kezét. Vörös fény övezte a homlokát. — Uram, nyögte, támad és tudod, hogy van minderre erőm. Moadd hát, hogy a kötelességem is! A Megváltó mellére horgaszta f-jét és hallgatott némán, érteletlenül, mintha csak most feszítették volna a keresztre s valóban holtan nem hallaná a szót. A herceg pedig tovább esengett, szinte eszelősen:

— Nem az én dicsőségemre! a te nevednek a dicsőségére, tedd meg, oh uram! A hit, az egyház, az egész kereszténység dicsőségére, tedd, oh uram, Jézus Krisztus.

Es újabb lázas látomások tödültek a szeméi elő. A Chmielnickij legyőzésével nem szakad még vége az utjának. Ha leverte a lázadást, még jobban megerősödik, a megatázott kozákok is melléje állanak s ő az élőkön a Krimbe vonul, hogy ott barlangjában támadja meg a sárkányt s ott, ahol eddig még sohasem szólította áhitatkelő harangzó a hívőket imára, ott a hegyek ormára föltűzze a szent keresztet. Es odáig is el fog hatolni, ahol más, vad elleaség tanyázik, az ország minden halárain tul . . .

Hová fogja vezetni ez a szárnyaló rohanás? Mivel fog végződni az a szédületesen növekvő dicsőség, hír, hatalom?

A szobába besurran a holdsugár még, de már najnali időt üt az óra és kukorékolkok könn a kakasok. Jön a világosság nemsokára és fényénél az égen lévő nap mellett másik nap is kél, sugárban, ragyogásban amannál nem szegényebb, lenn a földön! . . .

Igen, gyermek volnál és gyáva, ha a föld kínált hatalmat meg nem ragadnád, ha ki térdnél a végzet parancsoló szava elől. Es ezzel a biztatással megnyeszik a hercege. Talán a Krisztus árasztotta föléje ezt a nyugvást, dicseréssék érte! Józanabb most a gondolkozása és higgadtan nézi az állapotokat. A kancellárnak és a varsói uraknak a politikája éppen oly rossz, mint a brazlwi vajdái, mert hiszen a hazának kárára van. Előbb le kell igaznia a közákokat, ha vérözön árán is, elfojtani, kipusztítani a lázadásnak a gondolatát is a szivekben, s ha ezt a nagy munkát bevégezte, ha megtörlötte a gaztetteket, ha véget vetett a garázdálkodásnak, ha rend és béke honol újra, akkor magához és a köztársasághoz méltó munkát végeztet. Ha előbb kezdett volna hozzá, talán akadott volna más módja is, de ma már ez volt az egyedüli. Hiszen mit ér az alkudozás, a szó, ha százezrek állanak fegyverben? Ha békét is kötnek: volna-e ereje a kötésnek? Hiu álom, dőre hit, a valóság egy: hogy ott vérnek és könnynek kell omlania. Menjenek mások a dicserésnek az útján, hulljanak rájuk a jutalmak, s visszavonul Lubniebe s várja békében, szerényen megbujva, míg újra a csatamezőre szólítják a gradynovi kürtök. De hát kik legyenek a mások? A szenátus? A marakodó országyűlés? A kancellár? A primás? Vagy a fővezérek? Elégtelen, tehetetlen emberek mindannyian. Ha csak egy is akadna hozzá hasonló? De hol van az az egy is? Csak néki volt hozzávaló ereje. Melléje szegődött a köztársaság valamennyi kardja.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A király betegsége.

Schönbrunn, nov. 14. (Saj. tud. távirata.) A király az éjszakát nyugodtan töltötte, s egészsége remélhetőleg pár nap alatt teljesen helyre áll.

Uj magyar bibornok.

Bécs, nov. 14. (Saját tud. távirata.) Legközelebb uj magyar bibornok kinevezése várható. A választás *Samassa* és *Császka* között ingadozik. A kormány inkább *Samassa* mellett foglal állást. Wlassics látogatása *Goluchowskynál* és *Tallianinál*, állítólag összefügg a magyar bibornok jelölésével.

Megújított kereskedelmi szerződés.

Róma, november 14. Olaszország és Brazília kormánya között megegyezés jött létre, a melynek fogva a két állam között fennálló és december 31-én lejáró kereskedelmi szerződést még két évre meghosszabbítják. (M. T. I.)

Az osztrák válság.

Bécs, nov. 14. (Saját tud. távirata.) A helyzet nagyon komoly. Minden pillanatban várják Körber lemondását.

Anarkista per.

Genf, nov. 14. Az októberi általános sztrájk alkalmával történt események miatt pörbefogott anarkisták közül a büntetőbiróság ma Bertoni-t, a Risveglio szerkesztőjét egy évi fogházra ítélte. Azonkívül két másik anarkistát feltételesen több havi fogházra ítéltek. (M. T. I.)

Vilmos császár örökölt.

Bécs, nov. 14. (Saj. tud. táv.) Görlitz drezdai magánzó végrendeletileg 3.000.000 koronát hagyott Vilmos császárnak.

A spanyol kormányválság.

Madrid, november 14. A hivatalos Correo jelenti, hogy a kamara és a szenátus elnökei nem akartak az új kabinetbe belépni, de azért biztos, hogy Sagasta holnap bemutatja a királynak a kabinet listáját. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

Marha-uzsora. Helyfajta uzsoráról ad hirt egy fehértemplomi tudósítás. *Jakabffy Pál*, a fehértemplomi törvényszék ügyésze a napokban Greová, Kákova, Komoristye, Forotik, Nagy- és Kos-Tikvány, Székás és Zsurzsova községekbe ellátogat, hogy az új bűnvádi perrendtartás által a községi jegyzők hatáskörébe vált nyomozások foganatosítására utmutatást adjon. Kiszállása tulajdonképpen abból a czélből történik, hogy az utóbbi időben, az öt hónapig tartott marhazárlat folytán elharapódzott marha-uzsora elnyomására a saját hatáskörében intézkedjék.

A hosszú zárlat folytán elszegényedett nép nyomorát ugyanis egyes pénzes kazárok — a kik azelőtt a gabonaelvételel üzték — arra használták fel, hogy még jobban koldussá tegyék a népet. Eljárásuk a következő volt: vettek a szegény földmives embernek egy pár ökröt. A vételár után 8 százalékos kamatot számítottak és kötelezték őket az állatok jó karban tartására, saját földjeiknek megmunkálására és a teljes eladási ár átadására, amiből világosan kitűnik, hogy legalább is 50 százalék haszonra dolgoztak a szegény nép rovására. Ezt akarja a kir. ügyész megszüntetni s e czélből az említett községekben személyesen vezeti a nyomozást.

Helyek Jenő és Társa

Tőrszede jelentése.

— A Tiszaviratok eredeti távirata. —

Értéktőrszede

Budapest, nov. 14.	
Osztrák hitel	683 50
Magyar hitel	723 50
Alumvasuti	711 75
Rimamurányi	4 2 0
Magyar jelzálog	47 50
Sárvári	—
Wagon-kölcsön	—

Határídők.

Budapest, nov. 14.	
Buza októberre	7 27
Buza áprilásra	7 84
Tengeri	5 60
Rozs okt.	6 45
Zab ápr.	6 15
Káposzta, répa, szőlő	11 89

Hivatalos arcfolyamok

a budapesti áru- és értéktőrszeden 1902. nov. 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120 40
Magyar koronajárdék	97 60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1376-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97 50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100 —
Horváth-azlávönföldterhermentesítési kötvény	98 —
Magyar nyeresémsorsjegyek-kölcsön	201 —
Tiszahárványos sorsjegyek-kölcsön	157 —
Osztrák járdék papirban	100 75
Osztrák járdék papirban	100 50
Osztrák járdék aranyban	120 50
Osztrák korona járdék	100 —
Osztrák államsorsjegyek	150 50
Osztrák magyar bank részvény	15 00
Magyar hitelbankrészvény	707 50
Osztrák hitelintézet részvény	695 —
Párisi visita	95 17
20 jrmkos arany (Napoleon'dor)	1 06
Németbirodalmi márka	116 95
Londoni visita	23 20
20 márkás arany	23 40

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1902. nov. hó 11-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14 — — 13 40. Kétszeres buza 12 80 — 12 20. Rozs 12 — — 11 40. Arpa 11 20 — 10 60. Zab 11 40 — 10 80. Tengeri: 9 — — 8 60. Borsó 36 —. Lenese 40 —. B. 17 —. Kéleskása 23 50. Burgonya 3 60. 100 kiló árú sz. 26 —. zsemlyelisz 25 60. fehérkenyér liszt 25 40. barnakenyér liszt 22 80. széna fuvarral 4 60. szalma 1 20. Szalonna 152 —. 6 kiló zsup-szalma — 20. 150 dkg alom-szalma — 12. 1 köbm. bükkfa 6 50. tölgyfa 6 —. cserfa 6 70. 100 kiló marhahus — 96. öntött gyertya — 80. Lámpaolaj — 78. 1 liter ó-bor 1 —. Uj-bor — 72. Pálinka — 72. Szilva-pálinka 1 80. Szesz 2 —. 1 mm. kőszó 21 50. nyers fagyú — 48. olvaszt. fagyú 68 —. szappan 48 —. mosott birka gyapja — —. magyar gyapja — —. Egy hektoliter óbor 60 —. uj bor 34 —. mész 1 30. kemény faszén 3 20. puha faszén 3 —. kendermag 20 —. kőles — —. repce — —. dió 48 —. mogoró — —. aszalt szilva 40 —. Egy kilogramm savanyu káposzta —. szalona 1 44. sertéshus 1 12. juh-hus 68. veres hagyma 12. fog hagyma 44. bors 2 20. paprika 2 40. barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44. 1 mm. bükköny —. 1 mm. luczernamag —. 1 mm. lóhere —. 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1902. évi nov. hó

11-ről. Tiszta buza körülbelül 1600 hltr, kétszeres buza 240 hltr, rozs 400 hltr, árpa 200 hki. zab 220 hltr, tengeri 1300 hltr, burgonya 550 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 168, drb, félhizott 250, sovány 350, süldő 680, malacz 350, hizott marha 58, jármos ökrök 500, fejős tehén 300, borjú 340, bivaly 13, juh és kecske 207, ló 400.

Marha ártáblázat 1902. nov. hó 11-ről.

Egy pár első rendű jármos ökrök 620 — 700, egy pár másodrendű jármos ökrök 510 — 600, egy pár harmadrendű jármos ökrök 240 — 500, 1 drb fejős, tehén 100 — 240. 1 drb vágó ökrök 250 kgr. 150 — 270. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 110 — 180, 1 drb. veres borjú 30 — 50, 1 drb. fél éves borjú 34 — 60, 1 drb egy éves borjú 44 — 68, két éves borjú 66 — 164. 1 drb hizott sertés 96 — 100, 1 ár fél éves 36 — 42, 1 pár egy éves sertés 50 — 72, 1 pár két éves sertés 80 — 146. 1 drb igás ló 150 — 270, 1 pár ökrökör 40 — 50, 1 pár tehénbőr 26 — 34. 1 pár bojubőr 10 — 20 pár lóbőr 10 — 20.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kiadó lakás.

A Mezey-féle házban (Kossuth Lajos-utcza) egy első emeleti utcai lakás, mely áll: 4 szoba, 1 alcoven, mellék-helyiségek s egy üveges terasz a Körörsre,

minden órán kiadó.

292

Kiadó magtárak.

A Nagyvárad Takarékpénztár tulajdonát képező katonavárosi Weinberger-féle gyári helyiségben levő üres magtárak

azonnal bérbevehetőek.

Ertekezhetni a Nagyvárad Takarékpénztárnál.

